

19.09.2019

§ 36

Asianro 7555/08.00.00/2019

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelman toteutuminen ja ohjelman tarkistus**Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi**
Henkilökuljetusten järjestäminen

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta hyväksyi 27.4.2017 ja Kuopion kaupunginhallitus 22.5.2017 Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelman tavoitteellisenä ohjelmalla joukkoliikenteen kehittämistyölle ja muuhun kuntien suunnitteluun nähden. Ohjelma on liitteenä.

Joukkoliikenne 2015 -ohjelma**Tavoitteet**

Joukkoliikenne 2025 -ohjelmassa asetettiin seudun joukkoliikenteen päätaavoitteeksi, että joukkoliikenne on helppokäyttöistä, ympäristöystävällistä ja sujuvaa.

Tätä tukemaan asetettiin osatavoitteiksi:

- asukkaiden kokema liikkumisen palvelutaso on parantunut ja matkustajamäärä on kasvanut 20 % vuoteen 2025 mennessä (vuoden 2016 tasosta)
- maankäytön ja joukkoliikenteen toisiaan tukeva vuorovaikutus
- joukkoliikenne tukee seudun elinvoimaa ja taloudellista kehitystä
- kaupunkiseutu on keski suurten kaupunkiseutujen edelläkävijä.

Toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi ja niiden toteutumistilanne

Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennettä on kehitetty viime vuosina merkittävästi toteuttamalla ohjelman mukaisia toimenpiteitä sekä viisaan liikkumisen toteuttamisohjelmaa. Kehitystyön ansiosta matkustajamäärä etenkin paikallisliikenteessä on kasvanut valtakunnallisenkin kehityksen näkökulmasta merkittävästi. Vilkkua -liikenteen kokonaismatkustajamäärä kasvoi 9,2 % vuonna 2017, 3,6 % vuonna 2018 ja kuluvana vuonna elokuun loppuun mennessä 7,9 % edellisen vuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Asiakastytytyväisyydelle on kaikissa kyselyissä annettu yleisarvosanaksi viidestä pisteestä yli 4 pistettä, joka on varsin hyvä tulos. Kyselyissä erittäin tai melko hyvänä joukkoliikennepalveluja pitävien osuus on noussut 84 %:sta jopa 92 %:iin.

Ohjelman mukainen matkustajamäärätavoite (7 130 000 matkustajaa vuonna 2025) täyttyy jo kuluvana vuonna.

1. Maankäyttö

Kuopiossa maankäyttöä ohjataan vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Kävelymatka pysäkillä asunto- ja työpaikka-alueilla tulee olla joukkoliikenteen käyttöä tukevaa.

19.09.2019

Toteutuminen: Kuopiossa joukkoliikenteen suunnittelu on jo perinteisesti kytkeytynyt kiinteästi maankäytön suunnitteluun ja katusuunnitteluun. Työ on jatkunut kiinteässä ja hyvässä yhteistyössä.

2. Asiakaslähtöinen informaatio- ja lippujärjestelmän

Informaatio- ja lippujärjestelmän kehittämisellä edistetään joukkoliikenteen helppokäyttöisyyttä. Reaaliaikainen informaatiojärjestelmä toteutetaan ja pääliikenneasema, solmupysäkit ja vilkkaimmat pysäkit varustetaan reaaliaikaisilla näytöillä. Reaaliaikainen aikatauluinformaatio kattaa kaikki pysäkit.

Toteutuminen: Reaaliaikainen informaatiojärjestelmä on toteutettu ja se kattaa kaikki pysäkit. Informaatio näkyy virtuaalimonitoreista pysäkit.fi –palvelun kautta. Reaaliaikaisia aikatauluja voi katsoa internetistä tai älypuhelinsovelluksella reittioppaasta tai bussit kartalla –palvelusta. Reaaliaikaisia näyttöjä on tällä hetkellä 14 pysäkillä keskustassa ja sen välittömässä läheisyydessä. Kaksi näyttöä on tulossa Siilinjärvelle. Lisäksi jotkut yritykset ja organisaatiot ovat asentaneet sisänäyttöjä tiloihinsa. Reaaliaikatie-toa hyödynnetään myös Perille.fi –palvelussa sekä liikennevaloetusjärjestelmässä.

3. Rahoitus

Panostus joukkoliikenteeseen nostetaan vuoteen 2025 mennessä noin 40 €/oon/asukas. Lippujen hintataso säilytetään kilpailukykyisenä ja vuorotarjontaa lisätään. Lippujen hintojen kehittämiseksi käynnistetään vyöhykejä-koselvitys.

Toteutuminen: Vuoden 2018 toteutuman mukaan kaupunkiseudun subventio joukkoliikenteelle oli 32 €/asukas. Vuonna 2016 subventio oli 27 €/asukas. Vuorotarjontaa on lisätty etenkin Saaristokaupunkiin. Taksavyöhykeselvitys tehtiin, ja siinä asetettiin tavoitteeksi työssäkäyntialueen yksi yhteinen maksuvyöhyke vuonna 2022. Päätöksen mukaan ennen päätöstä vyöhykkeiden yhdistämisestä tehdään kuitenkin uusi selvitys. Taksavyöhykeselvityksen pohjalta otettiin keväällä 2019 käyttöön Siilinjärven kuntakaasilippu, jonka lisäalennuksesta asiakkaille vastaa Siilinjärvi. Mobiililippu on otettu käyttöön ja sen suosio kasvaa koko ajan.

4. Joukkoliikenteen toimintaedellytykset ja matkaketjut

Matkaketjujen toimivuutta kehitetään pääliikenneasemaa ja solmupysäkkejä parantamalla sekä pyöräilyverkostoa kehittämällä osaksi joukkoliikennejärjestelmää. Lisäksi edistetään henkilöautojen yhteiskäyttöä.

Toteutuminen: Matkakeskushanke on käynnistynyt ja uudet odotustilat matkustajille saadaan käyttöön tämänhetkisen aikataulun mukaan helmikuussa 2021. Savilahti-hankkeessa toteutetaan alueelle neljä solmupysäkkiparia, joissa vaihtaminen linjalta toiselle on vaivatonta. Lisäksi pysäkkien saavutettavuusselvityksessä kartoitetaan kaikki merkittävät vaihtopysäkit. Sähköavusteiset kaupunkipyörät otettiin käyttöön keväällä 2019 osana joukkoliikennejärjestelmää. Käyttöaste pyörillä oli heinäkuussa keskimäärin 6,3/pyörä/vuorokausi, mikä on odotettua selkeästi suurempi. Syyskuun alun aurinkoisella viikolla käyttöaste oli jopa 7.4 (maanantai- torstai).

5. Maaseutuliikenne

19.09.2019

Maaseudulla joukkoliikenneyhteydet tukeutuvat päätieverkostoon, jonne kuljetukset hoidetaan syöttöliikenteenä. Kuljetusten yhdistelyä laajennetaan kokeilujen kautta.

Toteutuminen: Maaseutuliikenteen kehittämiseksi otettiin aikalisä maakunta-uudistussuunnitelmien vuoksi. Keväällä 2018 Matkojenyhdistelykeskus kuljetusten yhdistelypalveluineen siirtyi pois joukkoliikennepalvelusta Sansia Oy:lle, joka on ilmaissut kiinnostuksensa osallistua kokeiluihin alueella. Vastuu kokeiluista olisi kuitenkin kaupungilla. Kokeilujen mahdollinen ajankohta olisi vasta vuosina 2023-2025. Sitä ennen on ratkaistava monta periaatteellista asiaa. Selvitystyö tästä käynnistyy ensi vuonna.

6. Ympäristöystävällisyys

Sähköiseen tai muutoin ympäristöystävällisempään joukkoliikenteeseen siirrytään vaiheittain vuodesta 2022 alkaen.

Toteutuminen: Kesäkuussa 2019 käynnistyneiden sopimusliikenteiden kilpailussa annettiin lisäpisteitä biodieselin käytöstä kaupunginhallituksen hyväksymän uusien käyttövoimien käyttöönoton etenemispolun mukaisesti. Ratkaisun ansiosta paikallisliikenteeseen saatiin kymmeneen autoon käyttövoimaksi biodiesel. Sähköiseen liikenteeseen siirtyminen alkaa vuonna 2021 tai 2022 käynnistyvissä liikenteissä.

7. Markkinointi

Markkinointia tehdään yhteistyössä eri tahojen kanssa ja sille varataan erillinen määräraha.

Toteutuminen: Markkinoinnille on varattu vuosittain erillinen määräraha joukkoliikenteen talousarvioon. Lisäksi Vilku -liikenteelle on luotu yhtenäinen ilme, joka on esillä kaikissa sähköisissä palveluissa ja painotuotteissa. Kalustossa ilmettä edellytettiin ensimmäistä kertaa kesäkuussa 2019 käynnistyneissä liikenteissä. Yhteistyötä tehdään eri tahojen kanssa jatkuvasti, mutta erillistä henkilöresurssia markkinointiin ei ole varattu.

8. Palvelujen järjestäminen

Seudulla tavoitellaan parempaa palvelutasoa, mitä markkinaehtoisesti syntyy.

Toteutuminen: Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunta teki 26.4.2018 päätöksen avoimien joukkoliikennepalvelujen järjestämisestä Kuopion kaupungin toimivalta-alueella soveltamalla EU:n palvelusopimusasetusta eli tavoitellaan markkinaehtoisesti syntyviä palveluja parempaa palvelutasoa.

Joukkoliikenneohjelman tarkistaminen ja työtä ohjaavan työryhmän nimeäminen

Joukkoliikenneohjelman mukaan tavoitteiden saavuttamista seurataan vuosittain ja ohjelma tarkistetaan kerran valtuustokaudessa. Seurattavia tunnuslukuja ei ole määritelty, mutta tavoitteiden saavuttamista on seurattu vuosittain. Ohjelman mukainen vuosiraportti on korvattu lautakunnalle tiedoksi tuoduilla tilannekatsauksilla.

19.09.2019

Joukkoliikenneohjelman tarkistus on ajankohtainen ja sille on varattu määräraha kuluvan vuoden talousarvioon.

Ohjelman laatijana oli kilpailutuksen perusteella WSP Finland Oy. Tarkistuksen tilaaminen samalta yritykseltä helpottaisi työn läpivientiä. Kaupungilla on voimassa oleva, kilpailutettu puitesopimus WSP Oy:n kanssa, jonka vuoksi se voitaisiin tilata suoraan edellyttäen, että arvioitu työmäärä ja sitä kautta kokonaishinta on kohtuullinen.

Tarkistamistyön ohjaamista varten tulisi nimetä työryhmä, jossa on lautakunnan edustus kummastakin kunnasta sekä Kuopion kaupunginhallituksesta. Lisäksi työryhmään esitetään nimettäväksi:

- va. kaupunkisuunnittelujohtaja Ari Räsänen
- joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi
- Siilinjärven kehitysjohtaja Pekka Kauhanen
- kehittämispäällikkö Jouni Huhtinen
- joukkoliikenneinsinööri Seija Pasanen
- joukkoliikenneinsinööri Tero Myrskyläinen
- joukkoliikennesuunnittelija Jukka Räsänen

Lisäksi kokouksiin voidaan kutsua tarvittaessa eri asiantuntijoita. Tarkistuksesta pyydetään lausunnot eri tahoilta ennen sen hyväksymiskäsittelyä.

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Esitän, että joukkoliikennelautakunta:

- merkitsee tilannekatsauksen Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelman toteutumisesta tiedoksi
- päättää käynnistää Joukkoliikenne 2025 -ohjelman tarkistustyön
- nimeää edustajansa ja edellä esitetyt henkilöt tarkistustyötä ohjaavaan työryhmään
- pyytää Kuopion kaupunginhallitusta nimeämään edustajansa em. työryhmään
- valtuuttaa joukkoliikenneyksikön tilaamaan työn suoraan WSP Finland Oy:ltä voimassa olevan puitesopimuksen perusteella edellyttäen, että arvioitu työmäärä on kohtuullinen

Liitteet

2 7555/2019 Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenne 2025 -ohjelma

Valmistelija

Seija Pasanen

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 44 718 5424

Päätösehdotus

Joukkoliikennepäällikkö Kaisu Matinniemi

Lautakunta hyväksyy joukkoliikennepäällikön esityksen.

19.09.2019

Päätös

Lautakunta valitsi edustajikseen työryhmään Kuopiosta Sakari Pääkön (varalle Anu Vartiaisen) ja Siilinjärveltä Tuula Niskasen (varalle Matti Venäläisen).

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

